

METODICKÝ MATERIÁL MŠMT
K ODKLADŮM POVINNÉ ŠKOLNÍ
DOCHÁZKY A ZAJIŠTĚNÍ
PLYNULÉHO PŘECHODU
DÍTĚTE MEZI MATEŘSKOU
A ZÁKLADNÍ ŠKOLOU
PRO ŠKOLSKÁ PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah

1. Úvod a systémová opatření	2
2. Legislativní rámec – zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů	4
3. Postup při realizaci screeningu v mateřské škole organizovaném ŠPZ k posuzování školní připravenosti dětí	6
4. Postup ŠPZ při posuzování OŠD	7
5. Kdy bude zpravidla možný OŠD – demonstrativní příklady	8
6. Kdy nebude zpravidla možný OŠD – demonstrativní příklady	8
7. Dokumentace.....	9
8. Doporučující posouzení OŠD.....	9
9. Demonstrativní příklad posouzení OŠD u dítěte s mentálním postižením	9
10. Demonstrativní příklad posouzení OŠD u dítěte se závažnou vadou řeči, která zasahuje do oblasti percepce (porozumění)	10
11. Opakování prvního ročníku	11
Příloha č. 1 – Doporučující posouzení školského poradenského zařízení k odkladu povinné školní docházky...	12
Příloha č. 2 – Vzor formuláře doporučujícího posouzení lékaře/klinického psychologa.....	13

1. ÚVOD A SYSTÉMOVÁ OPATŘENÍ

Přechod dítěte z mateřské do základní školy představuje jedno z klíčových období v jeho životě. Jde o významnou změnu nejen v oblasti vzdělávání, ale i v sociálním a emočním vývoji dítěte. Úspěšné zvládnutí tohoto přechodu může zásadně ovlivnit postoj dítěte ke škole i další vzdělávací dráhu. Zajištění plynulého a úspěšného přechodu je proto jedním z klíčových úkolů vzdělávacího systému.

Školská poradenská zařízení (dále také „ŠPZ“) hrají v tomto procesu důležitou roli. Jsou oporou jak pro děti a jejich rodiče, tak pro pedagogy v mateřských a základních školách. Jejich úkolem je včas identifikovat možné oblasti rizika, poskytovat odbornou podporu a přispívat k vytváření prostředí, které je vstřícné, bezpečné a rozvojově podnětné.

Dlouhodobě je zaznamenáván trend, kdy je přibližně čtvrtině dětí udělen odklad povinné školní docházky (dále také „OŠD“). Tento vysoký podíl vedl k přesvědčení, že musí dojít na systémové úrovni ke změně v přístupu k OŠD a zaměření pozornosti na nabízení cílené a systematické podpory tak, aby mohlo být vzdělávání opravdu inkluzivní a v souladu s tímto přístupem byla škola připravena na vzdělávání heterogenních kolektivů.

Vysoký podíl OŠD představuje problém především z následujících důvodů:

1. **Zbytečné prodlužování předškolního období.** Velkému počtu dětí je OŠD udělen bez závažných důvodů. To může vést k tomu, že děti tráví zbytečně dlouhou dobu v mateřské škole, i když jsou na základní školu připravené.
2. **Zpomalení vývoje a motivace.** Děti, které jsou pro školu vyřádkované, ale jim byl udělen OŠD, mohou být v mateřské škole méně motivované, protože už potřebují nové výzvy. To může negativně ovlivnit jejich další rozvoj a vztah ke vzdělávání.
3. **Věková heterogenita v prvních ročnících základní školy.** Děti přicházející do základní školy po OŠD jsou starší než jejich spolužáci, a to až o dva roky. To může vést k nerovnováze ve třídě, ztížené práci učitele, k problémům v navazování vztahů mezi žáky aj.
4. **Škola má být připravená na žáky** a přizpůsobit se jejich různým potřebám, ne naopak.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) se zaměřuje na vytváření takových podmínek, které umožní většině dětí nastoupit do základní školy v řádném termínu, a to za využití systémových opatření legislativního i metodického charakteru.

Mezi klíčové nástroje změny v oblasti přístupu k OŠD a plynulého přechodu dětí mezi mateřskou a základní školou patří:

Ve vztahu k **mateřským školám**

- Změna termínu zápisu do mateřské školy na 15. března až 15. dubna.
- Screeningy školní zralosti (i v kontextu školní připravenosti) v mateřských školách k zajištění včasné identifikace potřeb dětí.
- Individuální vzdělávací plán v případě OŠD.
- Pilotáž modelu institucionalizace speciálních pedagogů v mateřských školách.

Ve vztahu k **základním školám:**

- Změna termínu zápisu do základní školy na 15. ledna až 15. února.
- Zápis do 1. ročníku základní školy jako společenská událost.
- Adaptační období před zahájením školní docházky a v 1. ročníku základní školy a související aktivity.
- Systémová podpora asistenta pedagoga ve třídách, ve kterých se vzdělává alespoň 15 žáků 1. ročníku základní školy (**účinnost od 1. září 2026**).
- Financování psychologů a speciálních pedagogů (**účinnost od 1. ledna 2026**).
- Diferenciace a individualizace vzdělávání z pohledu užívaných metod a výukového tempa, a to vždy s ohledem na individuální dispozice a potřeby vzdělávaného žáka.
- Zrušení dodatečných OŠD.

- Omezení opakování 1. ročníku základní školy (**účinnost od 1. září 2026**).
- Zrušení hodnocení známkou v 1. a 2. ročníku základní školy (**účinnost od 1. září 2027, resp. 1. září 2028 v případě 2. ročníků**).

Ve vztahu k **mateřským i základním školám**:

- Postupný náběh omezení OŠD a souběžná implementace souvisejících opatření, která zmírňují nároky na základní školy v prvních letech po zavedení (**v roce 2026 se u dětí narozených nejdříve dne 1. dubna 2020 postupuje podle zákona č. 561/2004 Sb., ve znění účinném do dne 31. srpna 2025; v roce 2027 se u dětí narozených nejdříve dne 1. července 2021 postupuje podle zákona č. 561/2004 Sb., ve znění účinném do dne 31. srpna 2025**).
- Předávání výsledků pedagogického diagnostikování z mateřské do základní školy.
- Implementace revidovaných rámcových vzdělávacích programů.
- Plošné proškolení pedagogů mateřských škol a učitelů 1. stupně základních škol v pedagogickém diagnostikování a vzdělávání heterogenních třídních kolektivů.

Ve vztahu ke **ŠPZ**:

- Pravidla pro diagnostiku školní zralosti pro ŠPZ.
- Úprava financování ŠPZ – vytvoření ekonomického prostoru na intervenci (**účinnost od 1. ledna 2027**).
- Nastavení spádovosti pedagogicko-psychologických poraden vůči mateřským, základním a středním školám za účelem jejich metodického vedení (**účinnost od 1. ledna 2026**).

Legislativní změny nabývají účinnosti od 1. září 2025, kromě výjimek zmíněných výše u vybraných opatření.

Tento metodický materiál je určen odborným pracovníkům ŠPZ.

Metodický pokyn zahrnuje:

Informativní části (označené piktogramem I) – v těchto pasážích MŠMT informuje o některých zásadních skutečnostech.

Doporučující části (označené piktogramem D) – v těchto pasážích MŠMT metodicky podporuje ŠPZ.

Závazné části (označené piktogramem S) – v těchto pasážích MŠMT poskytuje informace o souvisejících závazných pravidlech vycházejících z platných právních předpisů, které v dané souvislosti považuje MŠMT za stěžejní.

2. LEGISLATIVNÍ RÁMEC – ZÁKON Č. 561/2004 SB., O PŘEDŠKOLNÍM, ZÁKLADNÍM, STŘEDNÍM, VYŠŠÍM ODBORNÉM A JINÉM VZDĚLÁVÁNÍ (ŠKOLSKÝ ZÁKON), VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ

§

§ 36

Plnění povinnosti školní docházky

(1) Školní docházka je povinná po dobu devíti školních roků, nejvýše však do konce školního roku, v němž žák dosáhne sedmnáctého roku věku (dále jen „povinná školní docházka“).

(2) Povinná školní docházka se vztahuje na státní občany České republiky a na občany jiného členského státu Evropské unie, kteří na území České republiky pobývají déle než 90 dnů. Dále se povinná školní docházka vztahuje na jiné cizince, kteří jsou oprávněni pobývat na území České republiky trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů, a na účastníky řízení o udělení mezinárodní ochrany¹¹⁾.

(3) Povinná školní docházka začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne šestého roku věku, pokud mu není povolen odklad. Dítě, které dosáhne šestého roku věku v době od září do konce června příslušného školního roku, může být přijato k plnění povinné školní docházky již v tomto školním roce, je-li přiměřeně tělesně i duševně vyspělé a požádá-li o to jeho zákonný zástupce. Podmínkou přijetí dítěte narozeného v období od září do konce prosince k plnění povinné školní docházky podle věty druhé je také doporučující vyjádření školského poradenského zařízení, podmínkou přijetí dítěte narozeného od ledna do konce června doporučující vyjádření školského poradenského zařízení a odborného lékaře, která k žádosti přiloží zákonný zástupce.

(4) Zákonný zástupce je povinen přihlásit dítě k zápisu k povinné školní docházce, a to v době od 15. ledna do 15. února kalendářního roku, v němž má dítě zahájit povinnou školní docházku. Zákonný zástupce v žádosti o přijetí vedle obecných náležitostí podle správního řádu uvede

a) mateřskou školu, ve které se dítě vzdělává nebo je individuálně vzděláváno,

b) základní školu, v jejíž přípravné třídě nebo přípravném stupni se dítě vzdělává,

b) základní školu, v jejíž přípravné třídě nebo jejímž přípravném stupni se dítě vzdělává,

(znění účinné od 1. 9. 2029)

c) zahraniční školu na území České republiky, ve které se dítě vzdělává a ve které ministerstvo povolilo plnění povinné školní docházky podle § 38a, nebo

d) údaj, že se na dítě nevztahuje povinné předškolní vzdělávání, pokud se dítě nevzdělává v žádné škole podle písmen a) až c).

(5) Žák plní povinnou školní docházku v základní škole zřízené obcí nebo svazkem obcí se sídlem ve školském obvodu (§ 178 odst. 2), v němž má žák místo trvalého pobytu, v případě cizince místo pobytu žáka (dále jen „spádová škola“), pokud zákonný zástupce nezvolí pro žáka jinou než spádovou školu. Pokud je dítě přijato na jinou než spádovou školu, oznámí ředitel této školy tuto skutečnost řediteli školy spádové, a to nejpozději do konce května kalendářního roku, v němž má dítě zahájit povinnou školní docházku.

(6) Žák umístěný ve školském zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy nebo ve školském zařízení pro preventivně výchovnou péči plní povinnou školní docházku v základní škole zřízené při tomto školském zařízení nebo v základní škole zřízené obcí nebo svazkem obcí se sídlem ve školském obvodu, v němž má sídlo příslušné školské zařízení, popřípadě v jiné škole zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí.

(7) Ředitel spádové školy je povinen přednostně přijmout žáky s místem trvalého pobytu v příslušném školském obvodu a žáky umístěné v tomto obvodu ve školském zařízení pro výkon ústavní výchovy,

ochranné výchovy nebo ve školském zařízení pro preventivně výchovnou péči, a to do výše povoleného počtu žáků uvedené ve školském rejstříku.

(8) Obecní úřad obce, na jejímž území je školský obvod základní školy, poskytuje této škole s dostatečným předstihem před termínem zápisu k povinné školní docházce seznam dětí, pro které je tato škola spádová a jichž se týká povinnost podle odstavce 4. Seznam obsahuje vždy jméno, popřípadě jména, a příjmení, datum narození a adresu místa trvalého pobytu dítěte, v případě cizince místo pobytu dítěte.

§ 37

Odklad povinné školní docházky

(1) Požádá-li o to písemně zákonný zástupce dítěte v době zápisu dítěte k povinné školní docházce stanovené ředitelem školy podle § 46 odst. 1, odloží ředitel školy začátek povinné školní docházky o 1 školní rok, pokud zdravotní stav dítěte dlouhodobě neumožňuje jeho účast ve vyučování a tato skutečnost je doložena doporučujícím posouzením

a) lékaře, s výjimkou lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru praktický lékař pro děti a dorost nebo v oboru pediatrie, nebo klinického psychologa, a

b) školského poradenského zařízení, které přihlédne k posouzení podle písmene a).

(2) Začátek povinné školní docházky lze odložit pouze jednou.

(3) Školské poradenské zařízení musí zároveň s doporučujícím posouzením podle odstavce 1 vydat také doporučení podpůrného opatření spočívajícího ve vzdělávání dítěte v mateřské škole nebo v přípravné třídě základní školy podle individuálního vzdělávacího plánu. Věta první neplatí pro doporučující posouzení dítěte, jemuž bylo školským poradenským zařízením doporučeno zařazení do přípravného stupně základní školy speciální.

(4) Náležitosti doporučujícího posouzení podle odstavce 1 písm. b) stanoví ministerstvo vyhláškou.

(5) Pokud ředitel školy rozhodne o odkladu povinné školní docházky, informuje zákonného zástupce o povinnosti předškolního vzdělávání dítěte a způsobech jejího plnění.

(6) Pokud ředitel školy, která není spádovou školou dítěte, rozhodne o odkladu povinné školní docházky podle odstavce 1, oznámí tuto skutečnost bez zbytečného odkladu řediteli spádové školy.

§ 46

Organizace základního vzdělávání

(1) Místo a dobu zápisu do prvního ročníku základního vzdělávání stanoví ředitel školy, a to v souladu s § 36 odst. 4, a oznámí to způsobem v místě obvyklým. O přijetí k základnímu vzdělávání rozhoduje ředitel školy za podmínek stanovených v § 36.

(2) Základní vzdělávání v základní škole má 9 ročníků a člení se na první stupeň a druhý stupeň. První stupeň je tvořen prvním až pátým ročníkem a druhý stupeň šestým až devátým ročníkem. V místech, kde nejsou podmínky pro zřízení všech 9 ročníků, lze zřídit základní školu, která nemá všechny ročníky.

(3) Základní vzdělávání pro žáky uvedené v § 16 odst. 9, kteří se vzdělávají ve třídách nebo školách s upraveným vzdělávacím programem, může s předchozím souhlasem ministerstva trvat deset ročníků; první stupeň je tvořen prvním až šestým ročníkem a druhý stupeň sedmým až desátým ročníkem.

(4) Ve třídě, ve které je zařazeno alespoň 15 žáků prvního ročníku základního vzdělávání, vykonává přímou pedagogickou činnost vedle učitele také asistent pedagoga podle § 20 odst. 1 zákona o pedagogických pracovnících. Věta první se nepoužije, jde-li o třídu nebo základní školu zřízenou podle § 16 odst. 9, základní školu speciální, základní školu při školském zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy nebo základní školu při zdravotnickém zařízení.

§ 52

(1) Do vyššího ročníku postoupí žák

a) který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených rámcovým vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn, pokud mu nebylo povoleno opakování ročníku podle odstavce 6 věty třetí,

b) prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a žák druhého stupně základní školy, který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka, nebo

c) prvního ročníku, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.

(...)

(6) Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který na daném stupni základní školy již jednou ročník opakoval, a o žákovi prvního ročníku s výjimkou stanovenou v odstavci 7. Ředitel školy může povolit žákovi druhého až devátého ročníku na žádost jeho zákonného zástupce a na základě doporučujícího vyjádření odborného lékaře opakování ročníku z vážných zdravotních důvodů, a to bez ohledu na to, zda žák na daném stupni již opakoval ročník.

(7) Požádá-li o to zákonný zástupce, může ředitel školy povolit žákovi opakování prvního ročníku, pokud je žádost doložena obdobně doporučujícím posouzením podle § 37 odst. 1 písm. a) a b).

3. POSTUP PŘI REALIZACI SCREENINGU V MATEŘSKÉ ŠKOLE ORGANIZOVANÉM ŠPZ K POSUZOVÁNÍ ŠKOLNÍ PŘIPRAVENOSTI DĚTÍ

I Předpokládá se, že v mateřských školách bude ve větší míře probíhat screening předškolních dětí zaměřený na posouzení školní připravenosti ze strany pedagogicko-psychologických poraden. Screening bude forma metodické podpory pro pedagogy a zákonné zástupce, aby mohli cíleně pracovat s dětmi na rozvoji všech oblastí důležitých k plynulému přechodu do základní školy.

D Navrhovaný postup:

Screening je komplexním posouzením aktuální připravenosti dítěte na školní docházku, a to vzhledem ke konkrétním vzdělávacím podmínkám.

Nejčastěji se v té době zaměřuje na:

- oblast motorických funkcí (tedy hrubou a jemnou motoriku), laterální;
- kvalitu sebeobslužných činností;
- úroveň rozumových, verbálních a komunikačních schopností;
- oblast sociálního a citového vývoje;
- úroveň zrakového a sluchového vnímání.

Pedagogicko-psychologická poradna s dostatečným předstihem informuje mateřskou školu o možnosti provedení screeningů zaměřeného na předškolní dovednosti dětí. Mateřská škola na základě pedagogického diagnostikování vytipuje děti, u nichž by měl proběhnout screening. Mělo by se jednat o děti, jejichž vývoj v oblasti dovedností a schopností (motorických, sebeobslužných, rozumových, verbálních, komunikačních, sociálních aj.) se pohybuje v pásmu deficitu ve všech oblastech podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Případně o děti, které se nepohybují v pásmu deficitu ve všech oblastech, ale u nichž mateřská škola usoudí, že by i přes nastavená podpůrná opatření prvního stupně nedošlo k optimálnímu pokroku. Screening není doporučen dětem, které jsou již v péči speciálně pedagogického centra.

Mateřská škola co nejdříve, resp. do května, který předchází roku zápisu dítěte do základní školy, požádá pedagogicko-psychologickou poradnu o screening. Údaje o dětech zapojených do screeningu bude možné aktualizovat po nástupu dětí do mateřské školy v novém školním roce, s dostatečným předstihem (termín určí pedagogicko-psychologická poradna) před realizací screeningu.

Mateřská škola seznámí zákonné zástupce s náplní a účelem těchto screeningů – například formou letáku. S možností screeningu budou osloveni i zákonní zástupci, jejichž děti se vzdělávají individuálně.

Více informací ke screeningům zveřejní MŠMT v roce 2026.

4. POSTUP ŠPZ PŘI POSUZOVÁNÍ OŠD

D OŠD je nutné posuzovat ze strany ŠPZ optikou toho, že primární zájem je na tom, aby dítě pokračovalo řádně ve vzdělávání v prvním ročníku. Na základě výsledků diagnostiky, posouzení dodané dokumentace a dopadů zdravotního stavu dítěte do vzdělávání rozhodne ŠPZ o vydání či nevydání doporučujícího posouzení. Doporučující posouzení k OŠD nemůže být vydáno pouze na základě přání zákonných zástupců dítěte.

Pracovník ŠPZ po prostudování dodaného doporučujícího posouzení lékaře, s výjimkou lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru praktický lékař pro děti a dorost nebo v oboru pediatrie (dále jen „lékař“), nebo klinického psychologa, informace z mateřské školy¹ či od dalších odborníků a vyšetření s možností využití vhodných diagnostických nástrojů určí, zda se jedná o splnění podmínek podle § 37 odst. 1 školského zákona, které umožňují OŠD.

Lékař/klinický psycholog musí podle zákona doporučující posouzení vydat, pokud **zdravotní stav dítěte dlouhodobě neumožňuje jeho účast ve vyučování.**

Lékař/klinický psycholog by ideálně měl v doporučujícím posouzení uvést, že aktuální závažný zdravotní stav dítěte z důvodu omezení zdravotní způsobilosti v ... nedovoluje jeho každodenní prezenční účast ve vyučování po dobu ... měsíců.

Pracovník ŠPZ posoudí dopad do vzdělávání a rozhodne o vydání/nevydání doporučujícího posouzení k OŠD. V případě nejasností při rozhodování o OŠD, pracovník ŠPZ bude skutečnost neprodleně konzultovat se svým přímým nadřízeným, popř. proběhne setkání nad případem s užším odborným vedením organizace.

Pokud s přihlédnutím k doporučujícímu posouzení lékaře/klinického psychologa dojde ŠPZ k závěru, že OŠD je pro dítě vzhledem k jeho zdravotnímu stavu to nejlepší řešení, vydá doporučující posouzení. Tím budou naplněny zákonné předpoklady OŠD (tj. lékař/klinický psycholog i ŠPZ vydají doporučující posouzení) a dítě bude mít na OŠD zákonný nárok.

Pro komunikaci se zákonnými zástupci mohou být využity demonstrativní příklady uvedené v části 9 a 10 tohoto metodického materiálu².

ŠPZ může vydat negativní stanovisko k možnosti OŠD i v situaci, kdy lékař nebo klinický psycholog vydá doporučující posouzení. ŠPZ tím nebude zpochybňovat odbornou diagnózu, ale učiní vlastní věcné posouzení možnosti účasti dítěte na výuce. Zákon dává povinnost ŠPZ „přihlédnout“ ke stanovisku lékaře nebo klinického psychologa, ale není jím vázáno.

Jedná se např. o situaci, kdy má dítě zlomenou nohu a nemůže docházet do školy. Pokud by se jednalo o těžkou zlomeninu, která by omezovala dítě v docházce i po začátku školního roku, lze využít mj. institutu § 50 odst. 3 školského zákona, kdy žákovi, který se nemůže pro svůj zdravotní stav po dobu delší než dva měsíce účastnit vyučování, stanoví ředitel školy takový způsob vzdělávání, který odpovídá možnostem

¹ Viz § 11 odst. 3 písm. c), d) a g) vyhlášky č. 27/2016 Sb.

² Jedná se o stejný princip jako např. při vřazování do škol zřízených dle § 16 odst. 9 školského zákona, kdy klient pro vřazení musí také splňovat kritéria a zákonný zástupce je informován stejným způsobem jako výše.

žáka, nebo mu může povolit vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu podle § 18. Zákonný zástupce žáka je povinen vytvořit pro stanovené vzdělávání podmínky.

- § Po posouzení bude vydána zpráva zákonnému zástupci. Jeho právem je využít možnosti podat žádost o revizi zprávy ŠPZ revizním pracovištěm dle § 16b školského zákona. Zpráva je zákonnému zástupci vydána vždy, bez ohledu na to, zda je či není zároveň vydáno doporučující posouzení k OŠD.

Pokud je po splnění zákonných podmínek OŠD dítěti udělen, je nutná jeho maximální individuální podpora v předškolním vzdělávání, proto současně s doporučujícím posouzením k OŠD vydá ŠPZ doporučení k podpůrnému opatření spočívajícímu ve vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu (s výjimkou, kdy je dítěti doporučeno zařazení do přípravného stupně základní školy speciální).

Školské poradenské zařízení začne posuzovat žádost o OŠD bez zbytečného odkladu, nejpozději však do tří měsíců ode dne přijetí žádosti. Podmínkou poskytnutí poradenské služby je, že žadatel poskytne součinnost potřebnou k naplnění účelu poradenské služby.

- D Nejzazší termín pro vydání doporučujícího posouzení ŠPZ je 31. srpna, včetně předání či odeslání zprávy zákonnému zástupci. Škola je doporučující posouzení odesláno datovou schránkou rovněž do 31. srpna. Vhodné však je, aby základní škola obdržela doporučující posouzení ze strany ŠPZ co nejdříve.

Pracovníci ŠPZ odkazují zákonné zástupce na možnosti podpory ze strany základní školy a na další systémová opatření (viz kapitola 1), včetně rozložení očekávaných výsledků učení žáků ve školním vzdělávacím programu. To se týká zejména prvních dvou ročníků a posunu zvládnutí základů trivia až na konec druhého ročníku. Pracovník ŠPZ posoudí OŠD dítěte s respektem ke všem nastaveným systémovým opatřením plynulého přechodu dítěte z mateřské do základní školy: inovace Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, omezení opakování 1. ročníku, parametrizace asistentů pedagoga, slovní hodnocení, pedagogické diagnostikování, předávání informací z mateřské školy do základní školy, individualizace a diferenciací vzdělávání aj.

V rámci metodické podpory psychologů a speciálních pedagogů ve školách ze strany pedagogicko-psychologické poradny je rovněž vhodné doporučovat vzdělávání učitelů mateřských škol a 1. stupně základní školy, realizovat metodickou pomoc pedagogickým pracovníkům školy návštěvou ve škole, popř. setkání a konzultace nad konkrétním případem, a to jak telefonicky, osobně nebo on-line formou.

- § OŠD je možné udělit pouze jednou.

5. KDY BUDE ZPRAVIDLA MOŽNÝ OŠD – DEMONSTRATIVNÍ PŘÍKLADY

- D Jedná se vždy o individuální posouzení možností konkrétního dítěte ve vztahu k jeho zdravotnímu stavu a výsledkům diagnostiky ŠPZ.

- Středně těžké a těžké mentální postižení, souběžné postižení více vadami ve vazbě na mentální postižení nebo autismus.
- Závažný zdravotní stav (poúrazový/pooperační), infekční, autoimunitní, onkologická a chronická onemocnění aj.
- Aktuálně probíhá (je naplánována nebo vznikne v průběhu školního roku potřeba) intenzivní léčba a dítě je omezeno v prezenční docházce do školy.

6. KDY NEBUDE ZPRAVIDLA MOŽNÝ OŠD – DEMONSTRATIVNÍ PŘÍKLADY

- D
- chronická onemocnění horních a dolních cest dýchacích
 - diabetes
 - epilepsie
 - nedokončený vývoj řeči, dyslalie
 - pracovní nezralost
 - socio-emoční nezralost

- hyperaktivita
- poruchy pozornosti
- jiné životní podmínky – dítě z náhradní rodinné péče, dětského domova
- odlišné kulturní prostředí – cizinec, dítě s odlišným mateřským jazykem
- nerozvinuté jednotlivé percepce
- smyslové vady – vady zraku, sluchu, tělesná postižení (kromě kombinací se středním a těžkým mentálním postižením, popř. autismem)
- aspergerův syndrom/autismus bez významných intelektových poruch

Důvodem OŠD nemůže být pouze situace v rodině – např. rodiče se rozvádějí, chtějí se stěhovat, není jasné, komu bude dítě svěřeno do péče, rodiče pobývají v zahraničí apod.

V kapitolách 9 a 10 jsou uvedeny demonstrativní příklady, za jakých podmínek lze/nelze udělit doporučující posouzení k OŠD.

7. DOKUMENTACE

D Předpokládá se následující postup:

§ Zákonný zástupce požádá o poskytnutí poradenské pomoci ŠPZ z důvodu posouzení školní zralosti a vydání doporučujícího posouzení k OŠD. Žádost doplní doporučujícím posouzením lékaře nebo klinického psychologa. Nemůže se jednat o lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru praktický lékař pro děti a dorost nebo v oboru pediatrie.

D a) ŠPZ provede diagnostiku školní zralosti a vyhodnotí další odbornou dokumentaci. V případě, kdy nedoporučí OŠD, vydá pouze zprávu zákonným zástupcům a poučí je o možnosti podat žádost o revizi podle § 16b školského zákona. Pokud byly zjištěny deficity dílčích oblastí posouzení školní zralosti, jsou zákonní zástupci poučeni o vhodnosti sdělit závěry diagnostiky základní škole, aby případně mohla nastavit podpůrná opatření prvního stupně.

D b) V případě, že se jedná o dítě se speciálními vzdělávacími potřebami, kterému by byla pro základní vzdělávání přiznána podpůrná opatření druhého a vyššího stupně, jsou zákonní zástupci poučeni, že po přijetí dítěte do prvního ročníku základního vzdělávání bude na jejich žádost poskytnuta poradenská služba a případně vydáno doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami.

§ c) V případě, kdy ŠPZ vydá doporučující posouzení k OŠD, vydá kromě zprávy i doporučení podpůrného opatření spočívajícího ve vzdělávání dítěte v mateřské škole nebo v přípravné třídě základní školy (podle znění školského zákona účinného do 1. 9. 2029) podle individuálního vzdělávacího plánu, případně dalších podpůrných opatření – vydány tedy budou tři dokumenty ze strany ŠPZ. Zároveň poučí zákonné zástupce o možnosti podat žádost o revizi podle § 16b školského zákona. Pro vzdělávání dítěte v přípravném stupni základní školy speciální se doporučení ke vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu nevydává.

8. DOPORUČUJÍCÍ POSOUZENÍ OŠD

D Vzor doporučujícího posouzení lékaře nebo klinického psychologa a doporučující posouzení ŠPZ jsou přílohou tohoto metodického materiálu.

9. DEMONSTRATIVNÍ PŘÍKLAD POSOUZENÍ OŠD U DÍTĚTE S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM

D Doporučující posouzení k OŠD lze dítěti s mentálním postižením udělit v případě, kdy např.:

- nelze jednoznačně určit míru/stupeň mentálního postižení,
- nedokončená diagnostika (často i u dětí s autismem či odlišným mateřským jazykem),
- další závažné zdravotní postižení.

§

Předškolní vzdělávání dítěte pokračuje v přípravné třídě základní školy, přípravném stupni základní školy speciální, v mateřské škole nebo mateřské škole/třídě mateřské školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona. Pro vzdělávání dítěte s OŠD v mateřské škole (včetně mateřské školy/třídy mateřské školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona/přípravné třídy) bude vydáno doporučení ke vzdělávání s podpurným opatřením individuální vzdělávací plán.

D V případě neudělení doporučujícího posouzení k OŠD dítěti s mentálním postižením:

- diagnostika dokončena,
- bez dalšího závažného zdravotního postižení, které by neumožňovalo prezenční denní docházku do základní školy.

Základní vzdělávání bude realizováno v základní škole či v základní škole/třídě základní školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona. U žáků se středně těžkým nebo těžkým mentálním postižením by se pak mohlo vzdělávání realizovat podle Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální.

10. DEMONSTRATIVNÍ PŘÍKLAD POSOUZENÍ OŠD U DÍTĚTE SE ZÁVAŽNOU VADOU ŘEČI, KTERÁ ZASAHUJE DO OBLASTI PERCEPCE (POROZUMĚNÍ)

D Doporučující posouzení k OŠD lze dítěti se závažnou vadou řeči, která zasahuje do oblasti percepce (porozumění), udělit v případě, kdy např.:

- nelze jednoznačně určit míru/stupeň/závažnost a šíři obtíží přesahující rámec řečové a jazykové poruchy,
- nedokončená diagnostika (probíhající diferenciální diagnostika s nutností zpřesňování závěrů/resumé),
- důsledkem existence další závažnosti či následných komplikací a zhoršování obtíží v řečové i neřečové oblasti, které by narušovaly proces zaškolení dítěte, a to také s ohledem zhodnocení rizika přetížení a adaptability,
- další závažné zdravotní postižení.

§

Předškolní vzdělávání dítěte pokračuje v přípravné třídě základní školy, v mateřské škole nebo mateřské škole/třídě mateřské školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona. Pro vzdělávání dítěte s OŠD v mateřské škole (včetně mateřské školy/třídy mateřské školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona) nebo přípravné třídě bude vydáno doporučení ke vzdělávání s podpurným opatřením individuální vzdělávací plán.

D V případě neudělení doporučujícího posouzení k OŠD dítěti se závažnou vadou řeči, která zasahuje do oblasti percepce (porozumění):

- diagnostika dokončena,
- bez další závažnosti či následných komplikací a zhoršování obtíží v řečové i neřečové oblasti, které by narušovaly proces zaškolení dítěte, a to také s ohledem zhodnocení rizika přetížení a adaptability,
- bez dalšího závažného zdravotního postižení, které by neumožňovalo prezenční denní docházku do základní školy.

Základní vzdělávání je realizováno v základní škole či v základní škole/třídě základní školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona. U žáků se závažnými vadami řeči plně v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

11. OPAKOVÁNÍ PRVNÍHO ROČNÍKU

§ Opakování 1. ročníku (s účinností od 1. září 2026) bude možné pouze v případě, že zdravotní stav žáka v průběhu 1. ročníku základního vzdělávání neumožňuje jeho účast ve vyučování a zákonný zástupce řediteli školy doloží doporučující posouzení klinického psychologa nebo lékaře, s výjimkou lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru praktický lékař pro děti a dorost nebo v oboru pediatrie, a doporučující posouzení ŠPZ.

Podmínky pro doporučující posouzení ŠPZ k opakování ročníku jsou stejné jako u OŠD. I v tomto případě ŠPZ vychází z doporučujícího posouzení lékaře.

D Jinak je možnost opakování 1. ročníku zakázána. Opakovat ročník z důvodu špatného prospěchu ve vzdělávání či proto, že žák neprospěl, je možné až ve 2. ročníku základní školy.

Příloha č. 1 – Doporučující posouzení školského poradenského zařízení k odkladu povinné školní docházky

Jméno a příjmení dítěte:

Datum narození dítěte:

Trvalý pobyt dítěte, a v případě, že ho nemá, místo pobytu:

Škola, v níž se dítě vzdělává:

Adresa a název pracoviště vyhotovujícího doporučující posouzení:

Konkretizace způsobu doporučeného vzdělávání: mateřská škola (běžná třída nebo třída zřízená podle § 16 odst. 9 školského zákona), přípravná třída základní školy, přípravný stupeň základní školy speciální:

Specializace lékaře, který vydal doporučující posouzení s potvrzením, že zdravotní stav dítěte dlouhodobě neumožňuje jeho účast ve vyučování, nebo informace, že jej vydal klinický psycholog:

Shrnutí závěru:

Datum vyšetření ve školském poradenském zařízení:

Podpis vedoucího pracoviště školského poradenského zařízení:

§ Příloha č. 2 – Vzor formuláře doporučujícího posouzení lékaře/klinického psychologa

Jméno a příjmení dítěte:

Datum narození dítěte:

Trvalý pobyt dítěte, a v případě, že ho nemá, místo pobytu:

Důvod, pro který zdravotní stav dítěte dlouhodobě neumožňuje jeho účast ve vyučování:

Doba, po kterou není nebo nebude možná účast ve vyučování:

Specializace lékaře, který vydává doporučující posouzení (v případě klinického psychologa není nutná specializace nebo informace, že jej vydal klinický psycholog):

Kontaktní údaje lékaře/klinického psychologa (jméno a příjmení, adresa, telefon):

Datum vydání doporučujícího posouzení:

Podpis lékaře/klinického psychologa: